

Ένα παιδί μετράει τ' άστρα, [Φοίτηση], Μ. Λουντέμης (λογοτεχνικό κείμενο)

Μενέλαος Λουντέμης

«Ένα παιδί μετράει τ' άστρα»

(απόσπασμα 2)

Σαν ξαναγύρισε σε λίγες μέρες στο σκολειό τρομάξαν όλοι να τον γνωρίσουν. Αυτό διευκόλυne τούς ψηλομύτηδες της τάξης του που δε θέλαν έτσι κι' αλλιώς να τον «γνωρίσουνε».

Ο κύριος Σκαμβουράς, μόλις τον ανακάλυψε' ανάμεσα απ' τα κεφάλια των παιδιών, στύλωσε απάνω του τα μελιά του μάτια και ξεχάστηκε έτσι να τον κοιτά με απέραντη στοργή και πόνο.

-Περαστικά σου, Καδρά... του λέει, πώς είσαι, παιδί μου;

Λίγο αίμα ξεκίνησε ν' ανηφορίζει κατά τα φρυγμένα μάγουλα του παιδιού, μα δεν πρόφτασε. Κάτι... «χι χι χι...» άρχισαν να σέρνονται σα φιδάκια από θρανίο σε θρανίο.

Ο Σκαμβουράς έκανε πως δεν το πρόσεξε.

-Ανησυχήσαμε... είπε στο παιδί. Και δεν ξέραμε πού μένεις, για να στείλουμε να ρωτήσουμε.

-Ευχαριστώ, κύριε καθηγητά... ψιθύρισε ο Μέλιος. Σας ευχαριστώ πολύ.

-Είσαι καλά τώρα, παιδί μου...;

-Καλύτερα, κύριε καθηγητά... Ευχαριστώ.

Ο καθηγητής χτύπησε το μολύβι στην έδρα κι άρχισε να ξεφυλλίζει τον κατάλογο. Ξάφνου όμως σταμάτησε για να τους αναγγείλει ότι από τη Δευτέρα αρχίζουν τα γραπτά.

-Είμαι υποχρεωμένος να σας ειδοποιήσω ότι οι συμπληρώσαντες σύνολον απουσιών πέραν του νομίμου ορίου μένουν στάσιμοι ανεξαρτήτως της επιδόσεως των στα μαθήματα.

Στάθηκε λίγο και συνέχισε ταραγμένος.

-Δυστυχώς... ομολογώ ότι το μέτρον είναι σκληρό και άδικο. Ή εγκύκλιος όμως δεν αφήνει καμιά παρερμηνεία. Καδρά... Θα δούμε παιδί μου τί μπορεί να γίνει για την περίπτωση σου. Η εγκύκλιος, ευτυχώς, έχει προβλέψει. Τα πρώτα θρανία σηκώθηκαν ξαφνικά στο πόδι.

-Όχι χατιράκια, κύριε!

-Όλα για τον κουλουρτζή!

-Θα παραπονεθούμε!

-Είμαστε όλοι ίσοι!

-Όχι διακρίσεις!

Ο Σκαμβουράς σηκώθηκε στην έδρα του ορθός και πήρε — για πρώτη φορά — απειλητική στάση.

-Αρκετά! φώναξε. Καθίστε αμέσως κάτω!

Κείνοι, αντί γι' απάντηση, άρχισαν να χτυπούν φρενιασμένα τα πόδια τους . Άνοιξε η πόρτα. Ο γυμνασιάρχης ανάστατος βρέθηκε μέσα.

-Τί συναγωγή είναι αυτή!...; ξεφώνισε.

-Κύριε γυμνασιάρχα... Εδώ μέσα γίνονται χατίρια! φωνάξανε δυο τρεις.

-Μας αδικούνε!

-Διαμαρτυρόμαστε!

Ο γυμνασιάρχης χτυπούσε την απαλάμη του στην έδρα με όλη του τη δύναμη.

-Σιωπή!...

"Ύστερα στράφηκε στον καθηγητή:

-Τί σημαίνει αυτό; Πώς μετεβλήθη η τάξις εις θηριοτροφείον, κύριε Σκαμβουρά;

-Κύριε γυμνασιάρχα, απάντησε κομπιάζοντας ο καθηγητάκος είχα την απροσδόκητη έκπληξη να ευρεθώ προ μιας ομαδικής εκδηλώσεως εχθρότητας.

-Αυτό δα φαίνεται μόνο του, κύριε καθηγητά, αλλά εκ τίνος λόγου;

-Ανέπτυσσα την νέαν εγκύκλιον περί απουσιών... Και εξήγησα το μέτρον, σημειώσας ότι εις την περίπτωσιν ασθενείας— και υπάρχει μία τοιαύτη περίπτωση εις την τάξιν — θα ελαμβάνετο ειδική μέριμνα.

Ο γυμνασιάρχης έμεινε λίγο σκεφτικός.

-Ποία είναι αύτη η περίπτωση; ρώτησε με πεσμένη φωνή.

-Ο Καδράς... Σήκω επάνω, Καδρά. Ορίστε. Η περίπτωση είναι καταφανής.

-Μμμ... μούγκρισε ό γυμνασιάρχης, βλέποντας για ποιον πρόκειται. Και... έφερε σημείωμα των κηδεμόνων του;

-Όχι, κύριε γυμνασιάρχα.

-Όχι!... ξαναέβασε πάλι τη φωνή του ο γυμνασιάρχης. Και δίδετε πίστιν εις τας προσωπικάς διαβεβαιώσεις ενός χαμινίου;

Ο κύριος Σκαμβουράς ξαναβρήκε για μια στιγμή την αταραξία του.

-Δεν εζήτησα και δεν έλαβα κανενός είδους διαβεβαίωσιν, κύριε γυμνασιάρχα. Η περίπτωση είναι ανάγλυφος. Ομιλεί αφ' εαυτής.

-Πάντως... τον διακόπτει με δυσαρέσκεια ό γυμνασιάρχης, οι τύποι απαιτούν σημείωμα των κηδεμόνων...

-Ο Καδράς, κύριε γυμνασιάρχα... λέει με τρεμουλιαστή φωνή, ο Καδράς στερείται κηδεμόνων...

-Πώς; Είναι αλήτης;

Σούσουρο σηκώθηκε απ' τα θρανία. Ο Μέλιος μέσα σ' ένα λεπτό μεγάλωσε κατά δέκα χρόνια. Προχώρησε με σφιγμένα δόντια κατά την έδρα. Ήταν βουρκωμένος, μα κάτι τον πύρωνε και τον γιγάντωνε. Προχώρησε αποφασιστικά και στάθηκε μπροστά στο γυμνασιάρχη, πρόσωπο με πρόσωπο.

-Κι άλλοτε, κύριε γυμνασιάρχα, μου κλείσατε το δρόμο και λυπάμαι που δε μ' αφήνετε να το ξεχάσω. Ξέρω ότι μισείτε τη φτώχεια. Ότι περιφρονείτε την κακοτυχιά των άλλων, ότι αποστρέφεστε την ορφάνια. Ξέρω ότι τα γράμματα τα πουλάτε μόνο σε κείνους, που τα πληρώνουν ακριβά. Μα — σας ρωτώ — ξέρετε κανέναν, που να τα 'χει πληρώσει ακριβότερα από μένα; Ορίστε τα «βιβλία» μου, κύριε γυμνασιάρχα. Τα καταθέτω στην έδρα. Είναι όλα κι όλα αυτό το τετράδιο. Σας το αφιερώνω. Για να σάς θυμίζει ένα άρρωστο, άστεγο και καταδιωγμένο παιδί, και την απάνθρωπη στάση που του δείξατε. Χαίρετε!

Μενέλαος Λουντέμης,

Ένα παιδί μετράει τ' άστρα

Ασκήσεις

1. Με ποια σημεία στίξης αποδίδονται κάποια χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου; ΣΤΙΞΗ
2. Ποιες λέξεις/φράσεις χρησιμοποιούνται στο κείμενο, για να αποδοθεί ο προφορικός λόγος με τα εξωγλωσσικά και τα παραγλωσσικά του γνωρίσματα, βλ. και [Έκφραση-Έκθεση, Α΄λυκείου, σ.93.](#)
3. Να σχολιάσετε τον λόγο του γυμνασιάρχη και να περιγράψετε τον χαρακτήρα / ταυτότητα που αναδύεται μέσα από τα λόγια του. Πώς επηρεάζει το κοινωνικό κύρος τον διάλογο; ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
4. Ο κ. Σκαμβουράς παρουσιάζει δύο διαφορετικές στάσεις: ως δάσκαλος και ως υφιστάμενος. Να σχολιάσετε το θέμα.
5. Μελετώντας τον διάλογο, να εντοπίσετε κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του προφορικού λόγου, βλ. και [Έκφραση-Έκθεση Α΄λυκείου, σ.96.](#) ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
6. **Δραματοποίηση:** Μια παρέα μαθητών, καθώς πηγαίνουν βαριεστημένα στο σχολείο, συζητούν για «κοπάνα». Με αφορμή τη μικρή σκηνή που παρουσιάστηκε στη δραματοποίηση και το απόσπασμα από το κείμενο του Λουντέμη, να συζητήσετε για το πρόβλημα.